

eruditatum, quæ & morbos omnes inducant & homines conficiant, omne namque animi pathema, quod cum dolore, & gaudio, spe, aut anxietate humanas exagitat mentes, & ad cor vsque pertingit, & ibi mutationem à naturali constitutione intemperie & pulsû & reliquis facit; illud in principio totum alimentum inquinando, & vires infirmando, minime mirum videri debet, quod varia genera morborum incurabiliū in membris & corpore subinde procreat, quando quidem totum corpus, in illo casu vitiato alimento & inopia calidi natui laborat.

Præter hæc cum alimento viuant omnia animalia interius cō. octo, necesse est concoctionem perfectam esse, & distributionem, & proinde locum & conceptaculum adesse, ubi perficiatur alimentum & vnde deriuetur in singula membra; hic locus autem cor est; cum solum ex omnibus partibus (non solum in vena & arteria coronali priuato vsui) sed in cavitatibus suis tanquam in cisternis, & promptuario (auriculis scilicet & ventriculis) publico vsui, sanguinem continet: reliquæ omnes partes sui ipsius tantum causa & priuato vsui, in vasibus duntaxat habent) & cum cor solum ita situm & constitutum, vt inde pulsu suo, in omnes partes (idque secundum iustitiam & proportionem cavitatum arteriarum, vnicuique particula inferuentium), æqualiter dispensat, distribuit, & indigentibus (quasi è thesauro & fonte) hoc modo largitur.

Amplius ad hanc distributionem & motum sanguinis, impetu & violentia opus est, & impulsore, quale cor est: Tunc quia sanguis sponte sua (quasi versus principium, vel pars ad totum, vel gutta aquæ sparsæ super tabulam ad massam) facile concentratur & coit: (vt à leuibus causis solet celerrime frigore, timore, horrore & huiusmodi causis aliis.) Tum ultra quia è venis capillaribus in paruas ramificationes & inde in maiores exprimitur motu mēbrorum & musculorum compressione, procliuis est magis & pronus sanguis, vt è circumferentia moueatur in centrum, quam è contrario (quamquam valvula impedimento nullæ forent) vnde vt principium relinquat, & loca stricta & frigidiora iniret, & contra spontaneum moueretur. tum violentia opus habet sanguis tum impulsore, quale cor solum est, & eo quo dictum est modo.

CAP V T XVI.

Sanguinis circuitus ex consequentibus probatur.

Sunt insuper problemata, ex hac veritate supposita, tanquam consequentia, quæ ad fidem faciendam, veluti à posteriore non sunt inutilia,

tilia, & quæ cum aliis multa ambiguitate & obscuritate inuoluta videntur esse: hinc & rationem & causas assignari facile patiantur.

Quemadmodum quæ in contagione videmus, in ictu venenato, & serpentum morsu, aut canis rabidi, in lue venerea, & huiusmodi quomodo illæsa particula contacta tamen totum habitum contingit vitari (vt lues venerea illas aliquando genitalibus primo omnium vel Scapularum, vel capitis dolore, vel aliis Symptomatibus sese prodere solet) & vulnere factò à morsu canis rabidi, curato, febrem tamen, aut reliqua horrenda Symptomata superuenisse experti sumus. Quoniam primum, in particulam impressum contagium, vna cum reuertente sanguine ad cor fertur; & inde totum corpus postea inquinare posse hinc patet: Inter terna febris, morbifica causa principio cor petens, circa cor & pulmones immoratur, & anhelosos, suspiriosos, ignauos facit, quia principium aggrauatur vitale & sanguis in pulmones impingitur, in crassatur, non transit (hoc ego ex dissectione illorum qui in principio accessionis mortui sunt, expertus loquor) quando semper pulsus frequentes parui, & quandoque inordinati sunt; ad aucto vero calore, attenuatione facta materiæ, a pertis viis, & transitu factò incallescere vniuersum corpus, pulsus maiores fieri vehementiores, & fit paroxysmus febrilis: dum calor, scilicet, præternaturalis accensus in corde, inde in totum corpus per arterias diffunditur, vna cum materia morbifica; quæ eo modo à natura exuperatur, & dissoluitur.

Cur etiam exterius applicata medicamenta vires intro exercent suas, ac si intro sumpta essent, hinc constat (Colocynthis & Aloe ventrem solunt, Cantharides vrinas mouent, Allium plantis pedum alligatum expectorat, & cordialia roborat, & huius generis infinita) venas per orificia ab exterius ad motis, absorbere aliquid & intro cū sanguine deferre (non alio modo, quam illæ in mesenterio, ex intestinis Chylum exugunt & adiecur vna cum sanguine apportant) non irrationabile est, forsā dicere.

In mesenterio etenim sanguis, per arterias Celiacas mesentericam superiorem & inferiorem, ingressus, ad intestina progreditur: à quibus vna cum Chylo in venas attracto per illarum venarum frequentissimas ramificationes in portum iecoris reuertitur, & per ipsum in venam cavaam sic contingit, vt sanguis in his venis eodem sit imbutus & colore & consistenti, qua in reliquis, contra quam plures opinantur: nec duos contrarios motus in omni Capillari propagine Chyli sursum, sanguinis deorsum